

# Bibliotekarstudentens nettleksikon om litteratur og medier

Av Helge Ridderstrøm (førsteamanuensis ved OsloMet – storbyuniversitetet)

Sist oppdatert 08.12.20

## Digital sjanger

(\_sjanger, \_digital) Sjangerer med tekster innen nettbasert og multimedial kommunikasjon.

De digitale sjangrene kan deles inn i noen store kategorier, f.eks. disse:

nettside	forum
blogg	chatterom

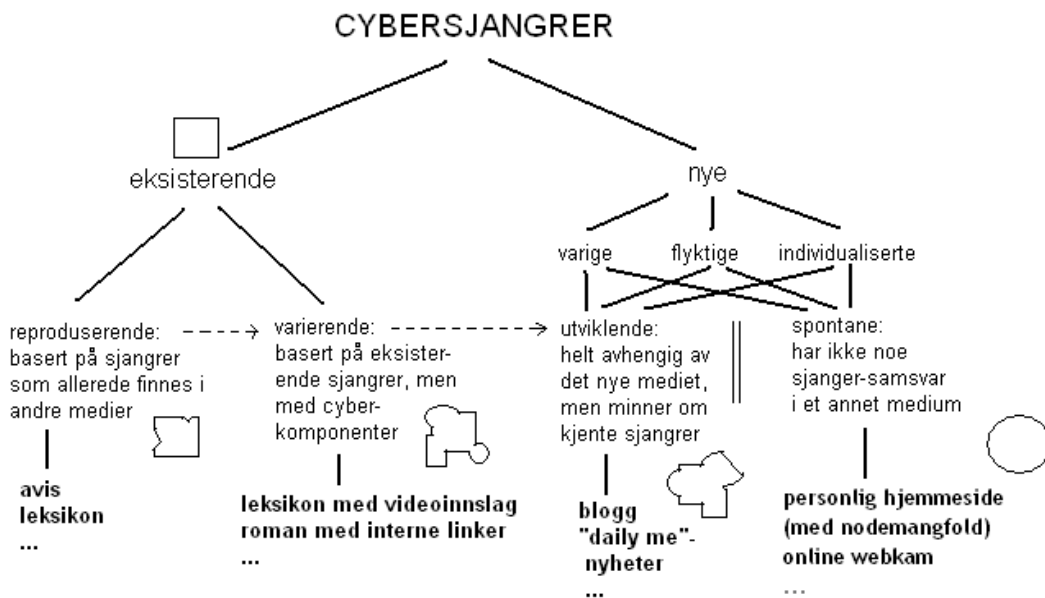
Digitale sjangerer kan f.eks. være “kybertekst [= cybertekst], interaktiv litteratur, datakunst, kodepoesi, nettpoesi, online-drama, interaktiv installasjon, hyperfortelling, hyperlyrikk, hyperdrama, nettverkfiksjon” (Hans Kristian Rustad i *Aftenposten* 10. november 2008 s. 12).

Noen sjangerer innbyr til asynkron digital kommunikasjon, dvs. at budskapene når adressaten med tidsforsinkelse. De synkrone sjangrene forutsetter derimot at begge/alle som kommuniserer, er aktive samtidig, som f.eks. ved chatting (Husmann 1998 s. 9). En tekst kan “mutate and transform as it grows and shrinks, converges and disperses according to the desires of the loosely formed collectives that create it.” (Hayles 2005 s. 107) “The shift from an ‘Order of the Book’ to a digital ‘Libroverse’ is marked by continuities, discontinuities and a complicated set of unfolding *consequences* (Van der Weel 2011c).” (Kircz og Weel 2013 s. 62)

“We are also seeing the development of new *genres* of material that are highly adapted to the online reading environment, built on the early success of types of books that translated advantageously to the digital environment, such as encyclopedias. These new genres are designed to exploit the strengths of the digital medium. A scholarly Web site, for example, links and organizes many small chunks of text with multimedia content and provides the ability to search and navigate among them. It may also include interactive software components such as simulations, and use the communications capabilities of the Internet to build an interactive community around the work and its subject matter. It may also personalize its behavior for each individual user based on knowledge of that user's profile, interests, and history. The *Perseus Project* is one beautiful example of the

possibilities of linking source material in ancient languages, translations, commentary, and multimedia into an extraordinary scholarly resource. There are many other examples, such as the *Valley of the Shadows* at the University of Virginia. These works are profoundly different from simply presenting digital versions of printed pages.” (Lynch 2001)

Michael Shepherd og Carolyn Watters opererer med følgende modell for digitale sjangrer, av dem kalt “cybergenres” (her litt endret og oversatt til norsk):



(basert på Shepherd og Watters 1998)

Verk som oppstår direkte på Verdensveven (eller på Internett for øvrig) skriver Roberto Simanowski at har “digital autentisitet” (i Simanowski 2001 s. 14).

“Internett består av tre typer tekst. Den første typen er faktaopplysninger, som leksikonartikler, ordbokdefinisjoner, kart og statistikk. Det er den samme kunnskapen som du pleide å kjøpe i form av atlas, ordbøker, leksikon og statistisk årbok. Dette er også den typen informasjon som folk nesten utelukkende leter etter på nett. Den andre typen tekster består av avisartikler, kommentarstoff, blogginnlegg og annet redaksjonelt innhold. Det er varianter av den typen tekst du finner i papiraviser og tidsskrifter, men også dagbøker og essayistikk. De er tekstene som får pressestøtte på papir, og de er de typene tekst folk leser både på skjerm og på døde trær. A-Magasinet finnes både på glanset papir, som iPad-app og som artikler på Aftenposten.no. Den siste typen tekster finner du i sosiale medier. Det er skriftlige samtaler og småprat, diskusjoner på Twitter [en slags mikroblogg] og skravlingen på Facebook. Disse tekstene overlapper med formater som SMS, julekort, leserbrev og kaffeslabberas, men de er blitt mye større og viktigere på Internett. Leserbrev pleide å bli lest av et lite lokalsamfunn og gikk i

papirinnsamlingen etter to dager. En velformulert Facebook-oppdatering kan reise Norge rundt. [...] Disse tre teksttypene bygger på hverandre. Hvis Internett var en hest, ville faktaopplysning-ene vært skjelettet og det kreative innholdet vært musklene. Det er vanskelig å skrive en nyhetsartikkel uten god informasjon fra leksikon, ordbøker, atlas og Statistisk sentralbyrå. Musklene må være koblet på skjelettet for at hesten skal kunne stå oppreist. De sosiale mediene ville vært energien og pulsen som fikk hesten til å bevege seg. Småpratene og diskusjonen i sosiale medier gir nye lesere til det redaksjonelle innholdet.” (nettleksikon-redaktør i *Store norske leksikon* Ida Jackson i *Språknytt* nr. 1 i 2013 s. 19-20)

Den tyske forskeren Sabrina Ortmann skiller mellom litteratur på nett, som er vanlige lineære tekster lagt ut på Verdensveven, og nettlitteratur, som utnytter sentrale digitale muligheter, f.eks. interaktivitet (Ortmann 2001 s. 46). Computerlitteratur er digital, men kan i motsetning til nettlitteraturen finnes på f.eks. cd-rom eller dvd-rom. Hennes videre inndeling er slik:

<b>Digital litteratur</b>	<b>Litteratur på nett</b>	Klassikere Forfatter-hjemmesider Litteraturprosjekter Litteraturmagasiner
	<b>Computer-litteratur</b>	Hyperfiksjon Multimedial litteratur Computergenerert litteratur
	<b>Nett-litteratur</b>	Felles nett-skriveprosjekter E-mail-litteratur Litterære nyhetsgrupper MUDs

(Ortmann 2001 s. 48; oversatt av HR)

“[T]he new forms of techno-literature fall into seven categories.

The first category, which takes advantage of the hyperlinking abilities of the internet, is hypertext poetry. [...]

The second category of cyberpoetry also utilises the hyperlinking feature of the internet but links are not always text. Image, sound, video and animation are linked to or used as links to blocks of text. This is known as hypermedia poetry. [...]

The third category of poetry that cannot be published in print is the random poetry generator. This involves software programs that generate poems to a formula, e.g. Martin Auer's Poetry Machine [...]

The fourth category, is sound manipulation poetry. [...]

The fifth category of cyberpoem is an old form too, that of spoken word poetry, as it is known in the U.S.A., or performance poetry in Australia and the U.K. The internet provides a means of publication for this artform alongside text and image. Bob Holman, of Nuyorican Poets Cafe fame, has an excellent site called mouth almighty and is responsible for world wide word, a resource site for spoken word poetry. [...]

New forms of visual poetry, make up the sixth category of cyberpoem. Poems which are 3D holograms (holopoetry) are being produced by Brazilian Eduardo Kac. [...]

The seventh category of cyberpoem is the animated text type cyberpoem [...]

there are obviously cross-overs between the categories. One thing is for sure, these categories of techno-literature did not exist prior to the internet and multimedia computer. Writers of techno-literature no longer conceive of words on a two dimensional surface, in lines across a page, but rather words in a space, a three dimensional cyberspace, in which text moves around, to tell a story, evoke emotions and create imagery." (Komninos Zervos i <http://www.ins.gu.edu.au/eda/text/oct97/kkztext.htm>; lesedato 21.06.17)

Den tyske forfatteren Rainald Goetz begynte å publisere en nettdagbok på Verdensveven i februar 1998 og avsluttet den i januar 1999. I denne dagboka kunne alle som leser tysk følge med i hans liv, tanker og kommentarer fra minutt til minutt. Dagboka ble senere publisert med tittelen *Avfall for alle: Et års roman* (Segeberg 2003 s. 350).

"On themes of adolescent love, teen pregnancy, and terminal illness, the story "Love Sky" became the number-one selling novel in Japan in 2007. Its author, Mika, wrote it one sentence at a time – not at a computer or at a desk, but on her cell phone, sending it to her readers one line at a time. In a country where commuters read a few screens' worth of narrative between subway stops, novels are not simply being written on cellular telephones, they are being devoured on them. In 2007, ninety-eight cell phone novels were published as books, five of which became best-sellers. A few, like Mika's "Love Sky," were even adopted into movies. Today [2011], the Japanese cell phone novel market is valued at \$36 million." (Michael Rudin i <https://quod.lib.umich.edu/j/jep/3336451.0014.213?view=text;rgn=main>; lesedato 11.02.20)

“Sosiale medier blir av mange oppfattet som irrelevant skravling, men det er fullt mulig å skape litteratur på Twitter, i blogger osv. Noen blogger er ren skjønnlitteratur, såkalt blog fiction.” (*Bibliotekforum* nr. 7 i 2010 s. 7)

Noen sjangrer legger opp til at brukeren skal være “more of a sensualist than a ‘reader’ or interpreter. The spectator of visual digital culture is positioned first and foremost as a seeker after unbridled visual delight and corporeal excitation. The centre of sensual assault s/he is someone who – depending on the genre – is in pursuit of the ornamental and the decorative, modes of embellishment, the amazing and the breathtaking, the nuances of the staged effect and the virtuoso moment, the thrill of vertigo and the *agôn* of competition.” (Darley 2000 s. 169)

Facebook-sider fulle av kommentarer har blitt oppfattet som en “dynamisk kollektivtekst, en svermtekst” (Porombka 2012 s. 118). Facebook som sosialt nettsted ble etablert i USA i 2004, og fikk senere en enorm mengde deltakere over hele verden.

Flash-animasjon har blitt oppfattet som en sjanger (Simanowski 2002 s. 172).

“Just that Open Source Poetry (E-Poetry where the coding is shared and re-used) exists underlines a step away from ideas of originality and artistry, and spotlights a community of free and fluid text.” (Monsen 2016)

“Den danske forfatteren Gitte Broeng [...] poet i dataverdenen “Second Life” [...] Broeng opprettet nemlig en bruker, en såkalt avatar, og lagde en skulptur i det tredimensjonale nettsamfunnet. Skulpturen avspilte en diktopplesning når andre brukere kom forbi. [...] - Kuratoren kjøpte en forholdsvis dyr tomt i “Second Life”. Diktet mitt fantes inne i en virtuell bok, formgitt som et høyhus, ikke ulikt nasjonalbiblioteket i Paris. Der installerte jeg i samarbeid med kuratoren et “gryterettsdikt” bestående av kun matoppskriftens kommandoer: “rør! / riv! / kok!”. For å oppleve verket, må en avatar simpelthen plassere seg nær den digitale konstruksjonen, og slik aktiveres Broengs innspilte diktopplesning.” (*Klassekampen* 1. juni 2013 s. 46)

Programvaren @HaikuD2 “produserer” haikuer: “This cleverly named bot finds haiku in the twitterverse and republishes them in a recognizable format. [...] 1: The program uses Twitter API [application programming interface] to pull tweets to analyze, filtering out anything that isn’t in English. 2: It uses some sort of library, like the Wordnik API to identify and count the number of syllables in all the words obtaining a total for the tweet. With this procedure, it can identify tweets with exactly 17 syllables. 3: It then determines which of those tweets can be divided into three lines of 5, 7, and 5 syllables without cutting into any words. 4: It formats the results to add: line breaks, a “•” symbol at the end of the first two lines (to signal line breaks for Twitter clients that don’t support them), attribution to the writer of

the original tweet, and the #haiku hashtag. 5: [John] Burger then selects the best haiku or simply posts the raw results (I'm not sure), and manually post or schedules about 6 tweets per day with a 4-5 hour interval between them.” (<https://elmcip.net/creative-work/haikud2>; lesedato 12.09.19) Eksempler på haikuer fra @HaikuD2:

“Thunderstorm brewing •

I know I shouldn't love it •

But I do

[...]

In my adult life •

I understand completely •

What he meant by that

[...]

No one has to see •

The vision but me for it •

To work and I do”

(fra <https://twitter.com/HaikuD2>; lesedato 12.09.19)

Avisa *Vårt land* skrev 12. juni 2014: “Å ha ei nettgrav gjer det mogleg å få lagt ned blomar og lys når ein sjølv ønskjer det, og gjev eit felles rom i sorga der pårørande kan dele og ta vare på minner, seier dagleg leiar Are Kamark. [...] Du kan få lagt ned blomar og helsingar på grava på dødsdagen eller få kveikt eit gravlys same dato. Samstundes tek Nettgrav bilete av grava som så blir lagt inn på ei digital minneside på internett. Dermed blir den fysiske gravstaden digitalisert, og pårørande kan administrere gravstaden.” (her sitert fra *Språknytt* nr. 4 i 2014 s. 5)

Det oppstår stadig nye sjangrer som er nært knyttet til en bestemt programvare eller teknologi, f.eks. twitter. *Dagbladet* skrev i april 2008 om “bloggere og kvitrere”, og beskrev konseptet bak twitter.com slik: “Kort fortalt så går det ut på å skrive, med max 140 tegn, hvordan man har det, hva man tenker, hva man leser, hvilket problem man trenger hjelp til å løse, etc.” (*Dagbladet* 21. april 2008 s. 33) Den amerikanske forfatteren Bret Easton Ellis “fortalte sine 285 000 Twitterfølgere at det var den beste romanen han hadde lest på lang tid.” (angående den franske forfatteren Laurent Binets roman *HhhH*; *Morgenbladet* 1.–7. juni 2012 s. 50)

“På Twitter er også forfattere representert. Et eksempel er Helge Torvund: [twitter.com/2rvund](https://twitter.com/2rvund). Han veksler mellom ordinær tvitring og å legge ut rent littære tekster. Siden formatet er maksimalt 140 tegn, er det en ganske krevende form for litteratur. Et par eksempler på Torvunds tekster: “Så stille. Som om ei kjempe av mørker og stjerner sov trygt som eit spedbarn utanfor huset.” Eller hva med denne? “Månen gjer seg fri frå edderkoppnettet. Eg reiser meg frå tankane.” Den britiske skuespilleren og forfatteren Stephen Fry er også en ivrig tvitrer: [twitter.com/stephenfry](https://twitter.com/stephenfry). Han var utpekt til å være dommer for Hay Festivals Twitterkonkurranse i juni. Vinneren ble Marc MacKenzie fra Canada med teksten: “I believe we can build a better world! Of course, it’ll take a whole lot of rock, water & dirt. Also, not sure where to put it.”” (*Bibliotekforum* nr. 7 i 2010 s. 7)

“Den britiske forfatteren David Mitchell publiserer sin nyeste novelle på Twitter, i bolker på 140 tegn. Mitchell har tidligere utgitt fem romaner, blant annet den prisbelønte *Cloud Atlas*. Både Neil Gaiman og Jennifer Egan har publisert twitterromaner før, og det finnes til og med en egen twitterfiksjonfestival.” (*Morgenbladet* 18.–24. juli 2014 s. 35) Mitchell delte historien *The Right Sort* (2014) opp for distribusjon på Twitter. Egan sendte i løpet av 10 kvelder i 2012 ut twitterhistorien *Black Box*. I løpet av en sen kveldstid hver av de 10 dagene ble det sendt ut én melding i minuttet, med det som til sammen ble en science fiction-historie. Egan hadde ferdigskrevet historien i løpet av et år i forveien, og innholdet i hver melding var svært nøye planlagt. Så nøye at det ikke helt føyer seg etter det spontane og hurtige som de fleste forbinder med twittermeldinger.

“Hvor mange tweets er en bok? Det er nøyaktig 3700. Den amerikanske forfatteren Matt Stewart skriver den første twitter-romanen, med tittelen *The French Revolution*. Verket vokser i 15 minutters-takt [hvert kvarter kom det en ny tweet] og enhver kan lese og kommentere.” (<http://bibliothekarisch.de/blog/2009/07/17/der-erste-twitter-roman/>; lesedato 30.09.20) Romanen handler om en familie i San Francisco og er nesten en halv million tegn lang (som tilsvarer omtrent 300 boksider).

Den britiske forfatteren Neil Gaiman “started a new fairy tale on Twitter – and the world wrote the rest of it. [...] After Gaiman’s start, users tweeted lines marked with a certain hash tag. Those were reviewed and the next bit was chosen. This continued, tweet by tweet, scene by scene, from 9 to 5 over eight days, until the story reached its conclusion. The BBCA received about 10,000 tweets, with the final story including 874 tweets and a total of 14,374 words. [...] *The New York Times*’ writer Matt Richtel wrote a “Twiller,” there are various twitter fiction online magazines like *Smith and Thaumatrope*” (<https://www.fastcompany.com/1475513/neil-gaiman-bbc-and-124-twitterers-make-fiction>; lesedato 19.02.20).

Den amerikanske litteraturkritikeren Sam Anderson har brukt Twitter til å dele den beste setningen han leser hver dag, helt uavhengig av hvor han har lest den (f.eks. på emballasjen til en spade). Nick Douglas samlet aforismer i *Twitter Wit*:

*Brilliance in 140 Characters or Less* (2009). Mitch Benn og John Holmes har publisert *The Twitter History of the World* (2015), med twittermeldinger om 75 historiske øyeblikk.

Haikudikt som sendes på Twitter har blitt kalt twaiku.

Ifølge *Financial Post* og andre kilder var det i 2010 ca. 145 millioner registrerte brukere av Twitter, 90 millioner tweets ble sendt hver dag, med 1000 tweets i sekundet (gjengitt fra *Aftenposten Innsikt* november 2010 s. 75).

“ “ADVARSEL: Meget livaktig”, står det skrevet i et rødt banner over omslagsbildet til danske Steen Langstrups grøssernovelle om en morderisk stalker. Skjønt, det er vel riktigere å si illustrasjon enn omslag. Denne novellen finnes ikke i noen papirbok. Den er spesialskrevet for SMS, og sendes ut over seks dager, med oppstart hver mandag. Advarselen er høyst nødvendig – fem ganger har forlaget blitt politianmeldt av vettskremte lesere som trodde de fikk virkelige trusselmeldinger. De hadde riktignok bestilt og betalt for sms-novellen, men det var kanskje ikke så lett å huske flere dager etterpå, da det pep i telefonen og teksten “*I morgen skal du dø*” lyste mot dem. Novellene fra det danske forlaget SMSpress er eksempler på nye fortellinger som utfordrer synet på hva litteratur er. [...] - Vi kan styre tidspunktet meldingene kommer på, og spille på avsendernavnet, som for eksempel kan være mora til mottakeren. Eller vi kan lage automatiske telefonoppringninger med creepy beskjeder, fortalte redaktør Kim Baasch i SMSpress [...] - Formatet dikterer ikke historien. Formatet er historien, sa forfatter Kenneth Bøgh Andersen, da han ble intervjuet på scenen i Stavanger om sin sms-novelle “Helvete”: En serie sms-er fra en person som befinner seg i – ja, nettopp – Helvete, og har funnet en mobiltelefon. Først i siste sms får mottakeren vite hvem avsenderen er. Andersens novelle består av 12 meldinger, sendt ut over to dager.” (*Dagbladet* 24. februar 2015 s. 40)

“Det danske forlaget SMSpress utgir noveller spesialskrevet som en serie sms’er. Det kan by på problemer: For en novelle om en stalker, ble de anmeldt til politiet av fem lesere som trodde de fikk virkelige trusselmeldinger” (*Dagbladet* 7. februar 2015 s. 50).

Det lille forlaget Gasspedal har produsert animerte tekster, bl.a. “*Kliniken*, med tekst av Annelie Axén og animasjon av Kristian Pedersen. Sistnevnte står bak animasjonen til alle Gasspedal animert-publikasjonene. *Kliniken* er nummer fire, tidligere har Sigurd Tenningen, Simen Hagerup og Erlend O. Nødtvedt levert tekster. Prosjektet kombinerer litteratur og animasjon, tar sikte på å gi digital litteratur fotfeste i Norge, og utfordrer forfattere til å skrive for andre medier enn boken.” (*Morgenbladet* 19.–25. august 2011 s. 37)

Et digitalt bokmerke er en lagret adresse i en internettleser (f.eks. Internet Explorer), som dermed lett kan hentes fram igjen. “delicious.com [...]”



Bokmerketjenesten har eksistert i årevis, men er fortsatt svært praktisk. Når du laster den ned lagrer den de allerede eksisterende bokmerkene dine. Du får en knapp i nettleseren som du kan trykke på når du vil se dem og legge til nye, og bokmerkene blir tilgjengelige både i nettleseren og på delicious-siden din på nett. Når du legger til nye synkroniseres endringene. Slik kan du lett bokmerke sider du er innom, og merke lenkene i ulike kategorier, som du selv velger. Det geniale med tjenesten er at den er sosial, du kan altså kose deg med bokmerkene til millioner av andre medlemmer.” (*Dagbladets Magasinet* 22. november 2008 s. 47)

“Whenever a new technology comes along, there’s a natural assumption that it will displace the older ones. Didn’t the CD put paid to vinyl? And the DVD the VHS? But according to Dennis Johnson, founder of Melville House Books, a trailblazing New York-based publisher, when it comes to books this needn’t be the case. Both print and digital books are “not only viable, but pretty magnificent in their own way”, Johnson asserts. And as if to prove the point, he has just launched a bold new publishing concept: that of the “hybrid book”. Hybrid books take the best of both formats by giving each printed book a body of extra digital material, known as “Illuminations”. These are accessed via smartphone or iPad by scanning a QR code (a bit like a barcode) printed within its pages, although the smartphone-less or QR-shy can access the same material via an emailed PDF. [...] Take *Bartleby the Scrivener*, Melville House’s “mascot book” by its namesake author, which has just been “retrofitted” as a hybrid book. The Illuminations for this range from the scholarly – letters in which Herman Melville and his peers expound on philosophy – to the frivolous, such as a recipe for gingernuts. As Johnson points out: “The ebook accompaniment is something like 360 pages long; *Bartleby* is 60 pages long. So that would have been a very expensive book – 400 pages to publish. But [with a hybrid] we can have coloured art – we can have art at all! – things that would have been very expensive to do in print.” ” (<http://www.guardian.co.uk/books/2011/dec/18/book-publishing-digital-radical-pioneers>; lesedato 22.02.13)

Amerikanerne Alexander Aciman og Emmett Rensin har gitt ut boka *Twitterature: The World’s Greatest Books in Twenty Tweets or Less* (2009), med twitterversjoner av over 80 litterære klassikere, kortet ned til små budskap som aldri overstiger 140 tegn. Den kanoniserte litteraturen innpasses i det digitale formatet på en ironisk måte (Porombka 2012 s. 60). Homers *Iliaden* består av disse twitter-meldingene:

“@RageAgainstTheAchean

Pissed. I am so, so very pissed.

---

First I have to go to this beach. Then I have to kill all these dudes. And NOW – now! This prick stole my biscuit. Who does that?

---

Can’t resolve this problem on my own – calling Mom!

---

Watchin' all my dudes dyin' without my help. LOL.

---

Mom unable to resolve problem for me with the big fish.

---

WHY DOES NOBODY UNDERSTAND ME????? Only Patroclos, my ... cousin, understands me!

---

Sittin' on the beach playing bad songs. Oh, my tortured soul. 'Just sittin' on the beach of the Aegean, wastin' tiimmmmeeee ...'

---

Hey, just noticed there's a million crows flying over me.

---

I AM SO ANGRY.

---

Odysseus and Phoenix came to talk sense into me. Had a tantrum. Phoenix, isn't that a cool name? I wouldn't fuck with a guy named Phoenix.

---

Still won't fight. I'll show them! The Gods won't even LET THEM win until I fight! One day we're going to look back on this and laugh.

---

Wait, where'd my armor go?

---

PATROCLOS!!!! This is BULLSHIT, my ... cousin is dead and I am SO ANGRY. I JUST FEEL LIKE DESECRATING A TEMPLE.

---

Brb, need to go wrestle a river god.

---

Watch Hector run. Going around the walls of Troy, what a tool. Doesn't anybody believe in prophesies nowadays??

---

PWNT. Draggin' Hector's corpse around the city. TOTALLY AWESOME!

---

Took the body back to camp – not decaying. His old man wants it back – can't decide whether to give it up. Can I phone a friend???"

(Aciman og Rensin 2009 s. 15-16)

“I en merkelig blanding av gammelt og nytt kommer Royal Shakespeare Company til å tvitre Voltaires satiriske roman *Candide* fra 1759, linje for linje, gjennom kontoen @TweetCandide. “Voltaires enkle, direkte vidd er perfekt til tvitring,” sier Mark Ravenhill, som skal skvise romanen inn i åtte daglige tweets frem til 29. august, ifølge den britiske avisen The Stage. Så blir det premiere på hans nyversjon av fabelen, hvor den enkle Candides optimisme får et ublidt møte med den virkelige verden.” (*Morgenbladet* 28. juni–4. juli 2013 s. 37)

Den tyske journalisten Hajo Schumacher ga under kunstnernavnet Achim Achilles ut boka *Fulltidsmannen: Endelig gjenerobring av sitt eget liv* (2009), om menns identitetskriser i dagens samfunn. Både på det sosiale nettstedet Facebook og på twitter var det etter bokutgivelsen meldinger som syntes å komme fra mannlige personer beskrevet i boka, og som indirekte reklamerte for den (Neuhaus og Ruf 2011 s. 256).

“Rick Moody, who established his audience with the novels *Garden State* and *The Ice Storm*, tapped into Twitter’s followers by publishing a story over 153 consecutive tweets. He is an example of an author who found a way to enable his print readership by way of Twitter – already the owner of a traditional audience, he used Twitter to galvanize and grow it. [...] twitterature can drive established authors to new heights” (Michael Rudin i <https://quod.lib.umich.edu/jjep/3336451.0014.213?view=text;rgn=main>; lesedato 11.02.20).

Et annet eksempel på en spesiell sjanger: “Yellow Arrow er et globalt kunstprosjekt, hvor folk, ved hjelp af gule pile i form af klistermærker, peger på steder i byrummet, der har betydning for dem. På udstillingen [“Fremtidens interaktive børnebibliotek”] bruges de blandt andet til at fortælle, hvad bamserne i trappen tænker. For at få beskeden skal du sende en sms til 1231. Beskeden skal begynde med “yw” efterfulgt af pilens unikke kode. Pilens besked vil herefter blive sendt til dig.” (Mulvad et al. 2006)

“En aggregator er et nettsted som skriver kort om artikler som andre har skrevet, og legger ved en link slik at de som er interessert kan lese videre. Google Nyheter, som mange har vært innom er en aggragator i sin mest strippede form. Yahoo har sin nyhetsside, skapt på samme måte. Googles utrettelige roboter søker og indekserer døgnet rundt på nett. Nyhetene samler de opp og legger fortløpende ut på en egen side. Går du dit, kan du få en rask oversikt over hva som har skjedd, på tvers av aviser og TV-kanaler. Vil du lese mer, klikker du deg inn på saken og tas til avisa eller nettstedet som opprinnelig skrev saken. [...] Huffington Post tar aggregeringen et skritt videre. De finner interessante artikler i andre media. Så skriver de et kort sammendrag, på kanskje 200 ord av innholdet i artikkelen, og avslutter med en lenke til den opprinnelige teksten. Det er selvsagt lov å viderefremde andres nyheter, så lenge man ikke gjengir dem for ordrett. Men hvis man gjør det med mange artikler, hele tiden, og ikke selv bidrar med like mye egen nyhetsproduksjon tilbake, mener Keller og hans likesinnede at det er snylting. Mange lesere er ikke interessert nok til å gå til den opprinnelige artikkelen, de syns kortversjonen er et utmerket tilbud – og blir på Huffington Post. Wall Street Journals redaktør kalte aggregatorene “teknobendelormer i Internettets innvoller”. [...] Noen samarbeider med nettstedene de henter artikler fra, andre hevder å benytte seg av sitatretten. Noen stripper artiklene fra all reklame og styr og leverer rolig, ren tekst for dem som liker å lese, slik som appen Longform, rettet mot den som liker å lese gode lange artikler i et rolig miljø. Slik Spotify har løsnet enkeltlåtene fra de opprinnelige albumene, løsner disse aggregatorene artiklene fra

sin opprinnelige sammenheng, pakker dem om sammen med artikler fra andre kilder. Det er ikke akkurat merkevarebygging for de opprinnelige innholdsleverandørene.” (*Dagbladet* 11. april 2012 s. 67)

“I motsetning til papirjournaler, gir elektroniske pasientjournaler gode muligheter for å styrke personvernet. Det er lett å kontrollere hvem som har tilgang på journalen, og det er lett å avdekke ureglementert lesing av pasientjournaler.” (*Aftenposten* 29. mai 2009 s. 5)

“Digital words and images [...] take the form of semiotic codes, and this fundamental fact about them leads to the characteristic, defining qualities of digital infotech: (1) virtuality, (2) fluidity, (3) adaptability, (4) openness (or existing without borders), (5) processability, (6) infinite duplicability, (7) capacity for being moved about rapidly, and (8) networkability. Digital text is virtual because we always encounter a virtual image, the simulacrum, of something stored in memory rather than any so-called text “itself” or a physical instantiation of it. Digital text is fluid because, taking the form of codes, it can always be reconfigured, reformatted, rewritten. Digital text hence is infinitely adaptable to different needs and uses, and since it consists of codes that other codes can search, rearrange, and otherwise manipulate, digital text is always open, unbordered, unfinished, and unfinishable, capable of infinite extension. Furthermore, since it takes the form of digital coding, it can be easily replicated without in any way disturbing the original code or otherwise affecting it. Such replicability in turn permits it to be moved rapidly across great spaces, and in being moved creates both other versions of old communication, such as the bulletin board, and entirely new forms of communication. Finally – at least for now – all these qualities of digital textuality enable different texts (or lexias) to join together by means of electronic linking. Digitality, in other words, permits hypertextuality.” (Lunenfeld 2000 s. 166)

Alle artiklene og litteraturlista til hele leksikonet er tilgjengelig på <https://www.litteraturogmedieleksikon.no>